

TIL FORELDRA
FRÁ SKÓLAHEILSUGÆSLUNNI
www.6h.is

BÓLUSETNING 7. bekkur

Bólusetningar í 7. bekk:

Mislingar (*Measles*)

Stafa af veiru sem er mjög smitandi og berst milli manna með úðasmiti. Sjúkdómurinn getur verið hættulegur og jafnvel valdið dauða. Um það bil 10% þeirra sem sýkjast fá alvarlega fylgikvilla svo sem heilabólgu eða lungnabólgu.

Hettusótt (*Mumps*)

Stafar af veiru er oftast mildur sjúkdómur, en er þekktur fyrir að geta valdið alvarlegum fylgikvillum. Heilabólga er algengust fylgikvilla, en aðrir fylgikvillar eru heyrnar-skerðing og bólga í eistum, sem getur valdið ófrjósemi.

Rauðir hundar (*Rubella*)

Vægur veirusjúkdómur hjá börnum, en ef ófrísk kona fær sjúkdóminn getur fósttrið skaðast.

HPV (*Human Papiloma Virus*)

Algeng veira meðal ungs fólks og smitast við kynmök. Hún hefur margar tegundir og valda sumar kynfæravörtum en aðrar frumubreytingum í leghálsi.

Með bólusetningu fæst um 70% vörn gegn leghálskrabbameini.

Sprauturnar eru þrjár á sex mánaða tímabili og er sú síðasta jafn mikilvæg og sú fyrsta.

Í 7. bekk er nemendum boðin bólusetning gegn mislingum, hettusótt og rauðum hundum (allt í einni sprautu, MMR). Auk þess er stúlkum boðin bólusetning gegn leghálskrabbameini (þrjár sprautur á 6 mánuðum, HPV).

Nauðsynlegt er að eiga bólusetningar skráðar í bólusetningarskírteini, vegna skólavistar erlendis og/eða ferðalaga. Því er áriðandi að nemendur komi með bólusetningarskírteini sín í skólann þann dag sem bólusettt er. Ef foreldrar kjósa að láta **ekki** bólusetja börn sín skal láta skólahjúkrunarfræðing vita hið fyrsta.

Hvað er bólusetning?

Bólusetning er ónæmisaðgerð sem ætlað er að koma í veg fyrir alvarlegan smitsjúkdóm. Bóluefnin eru ýmist unnin úr veikluðum veirum eða bakteríum eða þau innihalda efni sem finnast í þessum sýklum. Bóluefnin sjálf valda litlum einkennum en vekja upp mótefnasvörun í líkamanum sem kemur í veg fyrir eða dregur úr líkum á að börnin veikist af sjúkdómnum sem bólusettt er gegn.

Til hvers er verið að bólusetja?

Markmiðið bólusetninga er að koma í veg fyrir alvarlega sjúkdóma, hindra farsóttir og draga úr hættulegum afleiðingum smitsjúkdóma. Í sumum tilfellum er mögulegt að útrýma sjúkdómum með öllu. Margir barnasjúkdómar svo sem mislingar, barnaveiki, kikhósti og lömunarveiki, sjást afar sjaldan nú orðið. Ungabarnadauði vegna þessara sjúkdóma var þó algengur á 19. öldinni og framan af 20. öldinni. Reynsla margra þjóða sýnir að þessir sjúkdómar geta komið aftur ef slakað er á bólusetningum barna.

Hvaða gagn gera bólusetningar?

Gagnsemi bólusetningar er fölginn í þeirri vernd sem hún veitir barninu. Gagnsemin er líka fölginn í því að hvert og eitt bólusettt barn smitar ekki önnur næm börn af þeim sjúkdómi sem það er verndað fyrir. Til þess að ná þessum árangri þurfa bólusetningar að vera almennar og ná til sem flestra barna. Alþjóðaheilbrigðisstofnunin fullyrðir að engar aðgerðir séu mönnum eins hagkvæmar og bólusetningar. Rétt er að taka fram að sannað hefur verið að engin tengsl eru á milli MMR bólusetningar og einhverfu.

Getur verið ástæða til að bólusetja ekki barn?

Það er sárasjaldan ástæða til að bólusetja ekki barn. Ef eitthvað af þessu á við þitt barn skalt þú ræða það við skólahjúkrunarfræðinginn:

- Barnið er veikt eða er með hita (þá er venjulega beðið með bólusetninguna þangað til barninu er batnað).
- Barnið hefur fengið hliðarverkun eða aukaverkanir í kjölfar fyrri bólusetninga.
- Barnið hefur fengið alvarlega ofnæmissvörun eftir að hafa neytt eggja (þ.e. munnurinn og kokið hefur bólgnað, lost, erfiðleikar með öndun eða útbrot um allan líkamann).
- Barnið er að taka ákveðin lyf, einkum steralyf.
- Barnið er haldið alvarlegum langvinnum sjúkdómi, s.s. ónæmisgalla.

Aukaverkanir af völdum bólusetningar í 7. bekk:

Aukaverkanir eru yfirleitt vægar. Hiti og útbrot geta komið 5 - 12 dögum eftir bólusetninguna í innan við 10% tilvika, en börnin verða yfirleitt ekki mikið veik. Staðbundinn roði, eymsli og þroti koma fyrir á stungustað í innan við 10% tilvika. Þessi einkenni ganga yfir á nokkrum dögum.

